

Megalakult a német dialektológia nemzetközi társasága

Az 1998. október 19-e és 21-e között Göttinga városában tartott nemzetközi dialektológiai tanácskozáson új tudományos társulat alakult, az Internationale Gesellschaft für Dialektologie des Deutschen (rövidítve: IGDD). A tanácskozásra huszonnégy előadást hirdettek meg, olyan neves előadókkal, mint P. TRUDGILL, P. WIESINGER, K. REIN, H. SCHEURINGER. Az előadások a mai dialektológia számos kérdését felölelték, fókuszban azonban e nagy múltú diszciplína új kérdésközlvetései, a hagyomány és a megújulás problémaköre, illetőleg a szociolingvisztikai szempontok dialektológiai alkalmazása állt.

Az új tudományos társaság célja az, hogy a német dialektológia valamennyi területén koordinálja és továbbfejlessze a tudományos kutatást és oktatást, hogy lendületet adjon a tudományos információk, tapasztalatok és kutatási eredmények cseréjének, illetőleg hogy az érintett kutatók és intézmények együttműködését nemzeti és nemzetközi szinten egyaránt elősegítse.

A társaság tevékenységének középpontjában a német nyelv területi alapon elkülönülő kifejezési formái állnak, függetlenül attól, hogy fölējük boltozódik-e a német standard valamelyik változata vagy sem. De a társaság az idegen nyelvek azon dialektusait is vizsgálati területébe tartozónak tartja, amelyeket a német nyelvterületen vagy annak szélein beszélnek, amelyek tehát kapcsolatban vannak német nyelvjárásokkal. Ezen nyelvek közé tartozik a magyar is — a lengyel, a cseh, a szlovén, a szerb, a vallon stb. mellett. Külön fontos területnek tekinti a társaság a német nyelvjárásszigetek vizsgálatát. A célok között szerepel (megintcsak nemzeti és nemzetközi szint-

ten) a dialektológia megfelelő képviselője a germanisztika, illetőleg a nyelvtudomány különböző tudományos szervezeteiben is. Továbbá a laikus nyelvjárási gyűjtés támogatása és irányítása, a dialektológus-utánpótlás képzése s a dialektológusok munkalehetőségeinek javítása, valamint a nyelvjárási adatbázisok gondozása és megfelelő archiválása.

Az IGDD elnökségét is megválasztották. Elnök D. Stellmacher (Göttingen), helyettes elnök K.-J. Mattheier (Heidelberg), kincstárnokok pedig L. Eichinger (Kiel) és H. Dingeldein (Marburg).

A német dialektológia nemzetközi társaságának megalakulása több okból is üdvözlendő. Egyrészt azért, mert a német dialektológiát hagyományai, eddigi eredményei kötelezik arra, hogy korunk elvárásainak megfelelően jobban megszervezze, hatékonyabbá formálja tevékenységét, illetőleg hogy az eddigieknél nagyobb nyitottsággal intenzív kapcsolatot alakítson ki a nemzetközi tudományossággal. Másrészt azért, mert a német dialektológia a korszerűsítést a szerves továbbfejlődés szellemében hajtotta és hajtja végre, s ez tanulságul, sőt például is szolgálhat mindazon nyelvtudományoknak, amelyekben a dialektológiának szerepe volt és/vagy van. Az IGDD megalakulását annak jelzéseként is értelmezhetjük, hogy a dialektológiának a megváltozott s állandóan változó társadalmi és nyelvi helyzetben, s a nyelvtudományi paradigmaváltások idején is vannak tennivalói, van mondanivalója, s hogy van perspektívája tudományos és társadalmi értelemben egyaránt.

KISS JENŐ